

CAN YOU ANSWER THESE QUESTIONS?

1. According to the Maharal of Prague, what is the significance of the number twelve?
2. Describe the most significant character traits of Leah and Rachel.
3. Describe how Leah's personality was manifest in her children.
4. Describe how Rachel's personality was manifest in her children.
5. Which children of Bilhah and Zilpah were most similar to Leah's children?

This and much more will be addressed in the second lecture of this series: **"The Twelve Tribes: The Tapestry of Israel"**.

To derive maximum benefit from this lecture, keep these questions in mind as you listen to the lecture and read through the outline. Go back to these questions once again at the end of the lecture and see how well you answer them.

PLEASE NOTE: This outline and source book were designed as a powerful tool to help you appreciate and understand the basis of Jewish History. Although the lectures can be listened to without the use of the outline, we advise you to read the outline to enhance your comprehension. Use it, as well, as a handy reference guide and for quick review.

**This lecture is dedicated to the merit and honor of Dr. and Mrs.
Paul and Meri Zidel and their children**

THE EPIC OF THE ETERNAL PEOPLE
Presented by Rabbi Shmuel Irons

Series XIV Lecture #2

THE TWELVE TRIBES: THE TAPESTRY OF ISRAEL

I. The Twelve Tribes

A.

התחיל [בלעם] אומר מי יכול ליגע בבני אדם אלו מכירין את אבותיהם ואת משפחותיהם שנאמר (במדבר כ"ד) שוכן לשבטיו מיכן למדנו שהיו הדגלים גדולה וגדר (כבוד) לישראל לכך נאמר איש על דגלו. במדבר רבה פרשה ב:ד

Bilaam, [referring to the people of Israel,] began to say, "Who can touch such people! They recognize their forefathers and their families," as it says (Numbers 24:2), "[And Balaam lifted up his eyes, and he saw Israel] abiding in his tents according to their tribes; [and the spirit of G-d came upon him]." From here we derive that the [arrangement of the tribes according to their] *degalim* (standards or ensigns) was a mark of distinction and glory for Israel, as it says (Numbers 2:2), "Every man of the people of Israel shall camp by his own standard." **Midrash Bamidbar Rabbah 2:4**

B.

איש על דגלו באתת, מלמד שהיו הדגלים בעלי גדולה וכבוד. באותות לא היה צריך לומר אלא איש על דגלו יחנו בני ישראל, ומה ת"ל באתת, אלא בשעה שנפטר יעקב אבינו אמר לבנו ליוסף ושכבתי עם אבתי. חזר על כל שבט וברכך ופקדן, אמר להם: כשתטלו אותי ביראה וכבוד טלו אותי, ולא יגע אדם במטתי לא מן המצרים ולא מבניכם, מפני שיש בהם מי שנשא אשה מבנות כנען, וכה"א וישאו אותו בניו ולא בני בניו. והאך צוה, אמר להם: יהודה יששכר וזבולון יטענו מטתי מן המזרח; ראובן שמעון וגד מן הדרום; מנשה אפרים ובנימין מן המערב; דן ואשר ונפתלי מן הצפון. ויוסף אל יטעון, לפי שהוא מלך ואתם חייבין לחלוק לו כבוד; לוי אל יטעון, לפי שהוא עתיד לטעון את הארון. וכשאמר הב"ה למשה שיעשו ישראל דגלים התחיל משה מיצר, אמר: עכשיו תהא מחלוקת בין השבטים, שאם אומר ליהודה שישרה במזרח או' אי אפשי אלא בדרום וכן כולם, א"ל הב"ה: משה, מה איכפת לך, הם מכירים דירתם, איש על דגלו באתת לבית אבותם, באותות שמסרו להם אבותם. מדרש ילמדנו ילקוט תלמוד תורה - פרשת במדבר ד"ה איש על דגלו

Every man of the people of Israel shall camp by his own standard, with the ensign of their father's house . . . (Numbers 2:2): This teaches us that the [arrangement of the tribes according to their] *degalim* (standards or ensigns) was a mark of distinction and glory for Israel. It only had to write, "Every man of the people of Israel shall camp by his own standard." Why was it necessary to write, "with the ensign [of the father's house]"? [The answer is] that when our forefather Yaakov was ready to depart from this world, he said to his son Yosef, "I [am about to] lie with my fathers," he proceeded to bless and charge every tribe. He said to them, "When you carry me, you shall do so with reverence and honor. No man shall touch my bed (coffin), neither an Egyptian nor shall any one of your children, for there are those among them that have married Canaanite women." Similarly does it say (Gen. 50:13), "For his sons carried him to the land of Canaan," but not his grandsons. And how did he command them? He said to them, "Yehudah,

Yissachar, and Zevulon shall carry my bed on the east side. Reuven, Shimon, and Gad shall be on the south side. Menashe, Ephraim, and Binyamin shall be from the west side and Dan, Asher and Naphtali shall be on the north side. Yosef shall not carry, as he is the king and you are required to pay him respect. Levi shall not carry as he is destined to carry the Aron (the Holy Ark containing the Ten Commandments). When the Holy One, blessed be He, told Moshe that Israel shall divide themselves into *degalim*, Moshe began to become distressed. He said, "Now there will be a dissension between the tribes. For if I tell Yehudah to be on the east, he'll say that he only wants to be on the south. And there will be a similar reaction with all of them. The Holy One, blessed be He, said to Moshe, "What are you worrying about? They recognize where their homestead should be, [as it says (Numbers 2:2),] 'Every man of the people of Israel shall camp by his own standard, with the ensign of their father's house,' the ensigns [or signs] which [their forefathers] handed down to them, [i.e. their positions when carrying Yaakov]." **Midrash Yilamdeinu, Yalkut Talmud Torah, Parshas Bamidbar**

C.

כל הניסים שעשה הקדוש ברוך הוא לישראל ועתיד לעשות להם בזכות השבטים אף בית המקדש עתיד להיבנות בזכות השבטים שנאמר ירושלים הבנויה (תהלים קכ"ב ג') מה כתב אחריו ששם עלו שבטים (תהלים קכ"ב:ד) וכן כל מה שברא הקדוש ברוך הוא בזכות השבטים ברא, אתה מוצא שנים עשר חודש בשנה שנים עשר מזלות ברקיע שנים עשרה שעות ליום ושנים עשרה שעות לילה, אמר הקדוש ברוך הוא אפילו העליונים והתחתונים לא בראתי אלא בזכות השבטים שכך כתב את כל אלה ידי עשתה (ישעיה ס"ו ב') בזכות כל אלה שבטי ישראל שנים עשר (בראשית מ"ט כ"ח) (לכך שנים עשר מזלות, שנים עשרה שעות), לכך כיון שבא אליהו לקרב את ישראל תחת כנפי השכינה נטל שנים עשרה אבנים למספר השבטים ובנה אותן מזבח מניין ממה שהשלים בנביא ויקח אליהו שנים עשרה אבנים למספר שבטי בני יעקב. (מלכים א' יח:לא) פסיקתא רבתי פרשה ד

All of the miracles that the Holy One, blessed be He, made for Israel and is destined to make on their behalf is through the merit of the tribes. Even the *Bais HaMikdash* (the Temple) which is destined to be built will be built through the merit of the tribes, as it says (Psalms 123:3), "Jerusalem which is [being] built." And what is written after that? (Ibid. 123:4) "There the tribes go up, the tribes of the L-rd, as was decreed for Israel, to give thanks to the name of the L-rd." Similarly, all that the Holy One, blessed be He, created was created through the merit of the tribes. You find that there are twelve months in a year, twelve constellations [of the Zodiac] in the sky, twelve hours in the day and twelve hours at night. The Holy One, blessed be He, said, "Even the [worlds] which are above and below were only created through the merit of the tribes," as it is written (Isaiah 66:2), "For all those (*eileh*) things has My hand made . . .," through the merit of (Genesis 49:28), "All these (*eileh*) are the twelve tribes of Israel . . ." For that reason, when Eliyahu came to bring Israel under the wings the Shechina, he took twelve stones corresponding to the number of tribes and he built an altar. We know this from the verse (Kings I 18:31-31), "And Elijah took twelve stones, according to the number of the tribes of the sons of Jacob, to whom the word of the L-rd came, saying, Israel shall be your name; And with the stones he built an altar in the name of the L-rd . . ."

D.

מהו איומה כנדגלות, אתה מוצא י"ב מזלות יש ברקיע כשם שאין השמים יכולין לעמוד חוץ מי"ב מזלות כך אין העולם יכול לעמוד חוץ מי"ב שבטים, שנא' (ירמיה לא) אם ימוש החוקים וגו', איומה כנדגלות אין דגלים אלא צבאות שנאמר (במדבר ב) דגל מחנה וצבאו ופקודיהם. שמות רבה פרשה טו:

[You are beautiful, O my love, as Tirzah, comely as Jerusalem,] awesome as an army with banners (*kinidgalos*). (Song of Songs 6:4): You find that there are twelve constellations of the Zodiac in the sky. Just as the heavens cannot exist without the twelve constellations, so too the world cannot exist without the twelve tribes, as it says (Jeremiah 31:35), “If those ordinances depart from before Me, says the L-rd, then the seed of Israel also shall cease from being a nation before Me for ever.” “Awesome as an army with banners (*kinidgalos*),” (Song of Songs 6:4) The term, “*kinidgalos*,” refers to armies, as it says (Numbers 2:3-4), “. . . the standard of the camp . . . And his army, and those who were counted of them . . .” **Midrash Rabbah Parshah 15:6**

E.

כי כאשר היה ראוי לשורש האמת שיהיה אחד, וזה כי השורש אחד ומן האחד שהוא יעקב יצאו י"ב שבטים, ונקראו שבטים כי השבט הוא ענף וחלק האילן, כן אלו י"ב כל אחד חלק הכלל. והיה מספר שלהם י"ב, מפני שכל דבר אחד נעשים ממנו י"ב גבולים מחולקים כל אחד בפני עצמו, ואלו הן גבול מזרחית רומית גבול מזרחית תחתית, גבול צפונית רומית גבול צפונית תחתית, גבול דרומית רומית גבול דרומית תחתית, גבול מערבית רומית גבול מערבית תחתית, גבול מזרחית צפונית גבול צפונית מערבית, גבול מערבית דרומית גבול דרומית מזרחית. אלו י"ב גבולין אלכסונים נעשים מדבר אחד, וכנגדם היו בניו של יעקב י"ב, כי יעקב שהוא אחד נעשים ממנו י"ב גבולין מחולקין לכך על ידי יעקב יצאו י"ב שבטים. מהר"ל מפראג, ספר גבורת השם פרק יג

It was befitting that the root (foundation) of truth should be a single entity. And through that single root, which was Yaakov, twelve tribes (*shevatim*) emerged. They are called *shevatim* (or staffs) for a staff [was originally] a branch and part of a tree. So too are each one of the twelve a portion of the whole. Their number is twelve for any single [three dimensional] entity has twelve distinct borders or edges, each one separate from the other. They consist of the upper eastern edge and the lower eastern edge, the upper northern edge and the lower northern edge, the upper southern edge and the lower southern edge, the upper western edge and the lower western edge, the vertical northeastern edge, the vertical northwestern edge, the vertical southwestern edge and vertical southeastern edge. These twelve edges are made up of one single entity. Corresponding to them are the twelve sons of Yaakov, for from Yaakov, who was a single entity, there became twelve distinct borders or edges. That is the reason that twelve tribes came out from Yaakov. **Maharal of Prague, Sefer Gevuras Hashem Chapter 13**

II. Leah and Rachel

A.

ראויה היתה בכורה לצאת מרחל, דכתיב: (בראשית ל"ז) אלה תולדות יעקב יוסף, אלא שקדמתה לאה ברחמים, ומתוך צניעות שהיתה בה ברחל החזירה הקב"ה לה. מאי קדמתה לאה ברחמים? דכתיב: (בראשית כ"ט) ועיני לאה רכות, מאי רכות . . . שהיתה שומעת על פרשת דרכים בני אדם שהיו אומרים: שני בנים יש לה לרבקה, שתי בנות יש לו ללבן, גדולה לגדול וקטנה לקטן, והיתה יושבת על פרשת דרכים ומשאלת: גדול מה מעשיו? איש רע הוא מלסטם בריות, קטן מה מעשיו? (בראשית כ"ה) איש תם יושב אוהלים, והיתה בוכה עד שנשרו ריסי עיניה. ב"ב כג.

The birthright, should have emanated from Rachel, as it is written (Genesis 37:2), “These are the generations of Jacob, Joseph,” but Leah anticipated [her with her prayers for] mercy. On account, [however], of the modesty, which was characteristic of Rachel, the Holy One, blessed be He, restored it to her. What [was it that caused] Leah to anticipate her with [her supplications for] mercy? It is written (Genesis 29:17), “And the eyes of Leah were weak.” What [is meant by]

weak (*rakkos*)? At the crossroads she heard people saying: Rivka has two sons, [and] Laban has two daughters; the elder [daughter should be married] to the elder [son] and the younger [daughter should be married] to the younger [son]. And she sat at the crossroads and inquired, “How does the elder one conduct himself?” And the answer came that [he was] a wicked man, a highway robber. “How does the younger man conduct himself?” “A quiet man dwelling in tents” And she wept until her eyelashes dropped. **Bava Basra 123a**

B.

כל הלילה היה משמש עמה סבור שהיא רחל כיון שעמד בבוקר והנה היא לאה אמר לה ברתיא דרמאה למה רמית אותי אמרה לו ואת לא רמית באביך כשהיה אומר לך האתה זה בני עשו והיית אומר אנכי עשו בכורך (בראשית כז יט) ואת אומר למה רימיתני אביך לא אמר בא אחיך במרמה ויקח ברכתך (שם שם לה) ומתוך הדברים הללו שהוכיחה אותו התחיל שונאה אמר הקב"ה אין רפואתה של זו אלא אם יהיה לה בנים הריני נותן לה בנים ובעלה נכפה לה לפיכך וירא ד' כי שונאה לאה. מדרש אגדת בראשית פרק מט

The entire night [Yaakov] had relations with [Leah] and thought that she was Rachel, when he got up in the morning he suddenly realized that she was Leah. He told her, “O daughter of the deceitful one, why did you deceive me?” She replied, “Didn’t you deceive your father when he asked you, ‘Are you my son Esau?’ and you said, ‘I am Esau your first born.’ (Genesis 27:19) And now you say, ‘Why did your father deceive me?’ Didn’t [your father] say, ‘Your brother came with cunning and took away your blessing.’ (ibid. 35)” As a result of her rebuking him, he began to hate her. The Holy One, blessed be He, said, “Her only remedy is if she has children. I am going to give her children and her husband will bend down to her.” This is what is meant by the verse, “the L-rd saw that Leah was hated.” **Midrash Agadas Bereishis Chapter 49**

C.

(1) וַיֵּלֶךְ רְאוּבֵן בְּיָמֵי קִצְרֵי חֹטִים וַיִּמְצָא דוֹדָאִים בְּשָׂדֵה וַיִּבֵּא אֹתָם אֶל לְאָה אִמּוֹ וַתֹּאמֶר רְחֵל אֶל לְאָה תְּנִי נָא לִי מִדוֹדָאֵי בְנֶיךָ: וַתֹּאמֶר לָהּ הֲמַעַט קָחְתְּךָ אֶת אִישִׁי וְלָקַחְתְּ גַם אֶת דוֹדָאֵי בְנֵי וַתֹּאמֶר רְחֵל לָכֵן יִשְׁכַּב עִמָּךְ הַלַּיְלָה תַּחַת דוֹדָאֵי בְנֶיךָ: וַיִּבֵּא יַעֲקֹב מִן הַשָּׂדֵה בְּעָרֵב וַתִּצָּא לְאָה לְקַרְאָתוֹ וַתֹּאמֶר אֵלַי תָּבוֹא כִּי שָׁכַר שְׂכָרְתִּיךָ בְּדוֹדָאֵי בְנֵי וַיִּשְׁכַּב עִמָּה בַּלַּיְלָה הַזֶּה: וַיִּשְׁמַע אֱלֹהִים אֶל לְאָה וַתֵּהָרֵם וַתֵּלֶד לְיַעֲקֹב בֶּן חַמִּישִׁי: וַתֹּאמֶר לְאָה נָתַן אֱלֹהִים שְׂכָרִי אֲשֶׁר נָתַתִּי שְׂפָחָתִי לְאִישִׁי וַתִּקְרָא שְׁמוֹ יִשְׂשַׁכָּר: בְּרֵאשִׁית לֵיד-יח

And Reuben went in the days of wheat harvest, and found mandrakes in the field, and brought them to his mother Leah. Then Rachel said to Leah, Give me, I beg you, of your son’s mandrakes. And she said to her, Is it a small matter that you have taken my husband? and would you take away my son’s mandrakes also? And Rachel said, Therefore he shall lie with you tonight for your son’s mandrakes. And Jacob came from the field in the evening, and Leah went out to meet him, and said, You must come in to me; for I have hired you with my son’s mandrakes. And he lay with her that night. And G-d listened to Leah, and she conceived, and bore Jacob the fifth son. And Leah said, G-d has given me my hire, because I have given my maid to my husband; and she called his name Issachar. **Genesis 14-18**

(2) וַתִּצָּא דִינָה בַת לְאָה, וְלֹא בַת יַעֲקֹב הִיא, תִּלְאָה הַכְּתוּב בְּאִמָּהּ, מִזֶּה לְאָה יוֹצֵאנִית אָף זֹו יוֹצֵאנִית, וּמִנֵּין דְּכֵתִיב וַתִּצָּא לְאָה לְקַרְאָתוֹ (בראשית ל') מדרש תנחומא (ורשא) פרשת וישלח סימן ז

Dina, the daughter of Leah, went out. (Gen. 34:1): Wasn't she the daughter of Yaakov? Scripture attributes [her actions] to her mother. Just as Leah was one who [showed immodesty and] went out so too was she someone who went out. How do we know this about Leah? For it is written (Gen. 30:16), "And Leah went out." **Midrash Tanchuma Vayishlach 7**

D.

ומאי צניעות היתה בה ברחל? דכתיב: (בראשית כ"ט) ויגד יעקב לרחל כי אחי אביה הוא וכי בן רבקה הוא, והלא בן אחות אביה הוא אלא, אמר לה: מינסבת לי? אמרה ליה: אין, מיהו אבא רמאה הוא ולא יכלת ליה. אמר לה: מאי רמאותיה? אמרה ליה: אית לי אחתא דקשישא מינאי, ולא מנסבא לי מקמה. אמר לה: אחיו אני ברמאות. [א"ל:] ומי שרי להו לצדיקי לסגויי ברמאותא? אין, (שמואל ב' כ"ב) עם נבר תתבר ועם עקש תתפל. מסר לה סימנין. כי קא מעיילי לה ללאה, סברה: השתא מיכספא אחתאי, מסרתינהו ניהלה. והיינו דכתיב: (בראשית כ"ט) ויהי בבקר והנה היא לאה, מכלל דעד השתא לאו לאה היא אלא, מתוך סימנים שמסר לה יעקב לרחל ומסרתה ללאה, לא הוה ידע לה עד ההיא שעתא. בבא בתרא קכג.

Wherein did Rachel's modesty lie? It is written, "And Jacob told Rachel that he was her father's brother and that he was Rebecca's son." (Gen. 29:12) Was he not the son of her father's sister? But he said to her, "[Will] you marry me?" [And] she replied to him, "Yes, but father is a sharp person, and you will not be able [to hold your own against] him." "Wherein," he asked her, "does his sharp dealing lie?" "I have," she said, "a sister who is older than I, and he will not allow me to be married before her." "I am his brother," he said to her, "in sharp dealing." "But," she said to him, "may the righteous indulge in sharp dealing?" "Yes," [he replied]. "With the pure," [Scripture says], "Thou dost show thyself pure, and with the crooked Thou dost show thyself subtle." (Samuel II 22:27) [Thereupon] he entrusted her [with a certain] code. While Leah was being led into [the bridal chamber] she thought, "my sister will now be disgraced," [and so] she entrusted her [with] this very [code]. And this accounts for the Scriptural text, "And it came to pass in the morning that, behold, it was Leah," (Gen. 29:25) which seems to imply that until then she was not Leah! But, [this is the explanation]: On account of the special code which Jacob had entrusted to Rachel who had entrusted them to Leah, he knew not [who] she [was] until that moment. **Bava Basra 123a**

E.

(איוב ל"ו) לא יגרע מצדיק עיניו, בשכר צניעות שהיתה בה ברחל - זכתה ויצא ממנה שאול, ובשכר צניעות שהיה בו בשאול - זכה ויצאת ממנו אסתר. . . . ומה צניעות היתה בשאול - דכתיב (שמואל א' י') ואת דבר המלוכה לא הגיד לו אשר אמר שמואל - זכה ויצאת ממנו אסתר. מגילה יג:

He withdraweth not His eyes from the righteous. (Job 36:7) In reward for the modesty displayed by Rachel, she was granted to number among her descendants Saul; and in reward for the modesty displayed by Saul, he was granted to number among his descendants Esther. . . . Therefore she was rewarded by having Saul among her descendants. What modesty did Saul display? As it is written, But concerning the matter of the kingdom whereof Samuel spoke he told him not. (Samuel I 10:16) He was therefore rewarded by having Esther among his descendants. **Megilah 13b**

F.

א"ר יהודה גדולה שתיקה שבזכות שתיקתה של רחל זכתה והעמידה שני שבטים בישראל אפרים ומנשה יתר על השבטים ולמה שתיקה אמר רשב"י אמרה אם משלחת אני ומודעת ליעקב שאבא נותן לאחותי מה שהוא משלח לי אינו נוטל אותי ואבא אין משיאני לו ואני מתרחקת מן הגוף הצדיק הזה אמר לה הקב"ה את שתיקת חייך בזכות אותה שתיקה זוכרך אני שנאמר ויזכור א-להים את רחל: מדרש תנחומא פרשת ויצא פרק ו

Rabbi Yehudah said: Great is [the merit of] silence because it was through the merit of silence that Rachel merited to establish two tribes of Israel, Ephraim and Menashe, which were in addition to the other tribes. Why was she silent? Rabbi Shimon bar Yochai said: Rachel said [to herself,] "If I send to Yaakov and inform him that my father is giving my sister that which he is sending me, [Yaakov] will not take me and my father will not marry me off to him and ultimately I will be distanced from the body of that *tzaddik* (righteous person)." The Holy One, blessed be He, said to her: [Because you were silent,] by your life, through the merit of that silence, I will remember you, as it says (Genesis 30:22), "And G-d remembered Rachel, [and G-d listened to her, and opened her womb]." **Midrash Tanchuma Parshas Vayeitzei 6**

G.

ויש לך להבין עוד כי כשם שהיו שני בנים ליצחק האחד נולד בכור ועם כל זה היה השני שאחריו נטל הבכורה כך היה ליעקב ראובן נולד בכור ונתנה הבכורה ליוסף לכך אף שזכתה לאה שיצא ממנה ראובן שהוא נולד בכור ונתנה הבכורה ליוסף וזהו מצד מדריגת הצניעות שהיה ברחל כי המדריגה הנסתרית שהיא הצניעות אי אפשר שיצא קודם אל הגלוי כי הבכור שנולד ראשון הוא יוצא קודם אל הגלוי ודבר זה אינו מצד הצניעות כי הצניעות הוא נסתר ולכך יעקב שמדריגתו עליון ונסתר לא נולד ראשון וכן יוסף שנולד מרחל והיה ברכתו בשביל זה בנסתר שאין העין שולט בו, לא נולד בכור רק אחר כך נתנה הבכורה ליוסף, וזה שאמרו בשביל צניעות וכו' ואי אפשר לפרש יותר. . . . ובמדרש אמרו ביד בניה של רחל כי גם ביד בנימין נופלים והוא שנאמר אם לא יסחבום צעירי הצאן ותרגם יונתן זוטר דאחיה וראיה למדרש זה כי עמלק נפל ביד שאול שהוא מבנימין, אבל בעלי התלמוד לא אמרו רק ביד יוסף כי ביד שאול [לא] היה נופל מאחר שהחיה את אגג. וטעם המדרש כמו שאמרנו למעלה מכח צניעות שהיה ברחל וכו' והוא הפך עשו שנתברך בכח הנגלה ולכך נולד ראשון ואלו הצניעות כח הנסתר ולכך ביד בניה של רחל דוקא ויש להבין זה: חדושי אגדות למחר"ל מפראג מס' בבא בתרא קכג

In addition, you should understand that just as Yitzchak had two children, one who was born first, but whose birthright was taken over by his brother, so too with Yaakov. Reuven was the first born but yet the privileges of being the first born were given over to Yosef. Therefore, even though Leah merited to have sired Reuven, the first born child of Yaakov, the birthright was given to Yosef. This was as a result of the special quality of modesty which Rachel possessed. This is because it is impossible for the hidden spiritual level, which is modesty, to immediately come out in the open, for the *bechor*, who is the first born child, precedes to come out in the open [for all to behold]. This is not a phenomenon which is an outgrowth of modesty, for [the hallmark of] modesty (*tznius*) is to remain hidden. That is why Yaakov, whose special spiritual quality was to be exalted and hidden, was not born first. The same thing occurred to Yosef, who was born from Rachel. Because of this, [Yosef's] blessing was that he was to remain [in a sense] hidden, i.e. that the eye shall have no power over him. [Although,] he wasn't born the first, [nonetheless,] afterwards the birthright was given to Yosef. This is the meaning of the *gemora* (Bava Basra 123a), "On account of the modesty, which was characteristic of Rachel, the Holy

One, blessed he He, restored [the birthright] to her.” It is impossible to explain this any further. . . . In the Midrash it states that [Esau's seed would be delivered only] into the hands of Rachel's descendants, for also through Binyamin (i.e. through Shaul, Mordechai and Esther) will they fall. This is the meaning of the verse (Jeremiah 49:20), “[Therefore hear the counsel of the L-rd, that He has taken against Edom; and hHs intentions, that He intends against the inhabitants of Teman;] Surely the least of the flock shall drag them away; . . .” Yonason translates this to mean, “the youngest of the brothers.” The proof to this Midrash is the fact that Amalek fell through Shaul, who is a descendant of Binyamin. The authors of the Talmud only mention [Esau's] falling through the descendants of Yosef, because through Shaul they did not [completely] fall, as he spared Agag. The explanation of the Midrash is as we stated above, “On account of the modesty, which was characteristic of Rachel.” This is the opposite of Esau who was blessed with the power of that which is revealed. That is why he was born first. Whereas modesty is the power of that which is hidden. That is why [Esau will] only [be delivered] through the hand of the descendants of Rachel. It is important to understand this. **Maharal of Prague, Chidushei Agados, Bava Basra 123**

H.

ומפני כי היתה לאה ראויה לעשו היתה בעלת דאגה, ואף כי לאה לא ידעה דבר זה מ"מ מזל שלה ידע זה ומזלה היה בוכה, ולכך היה עיני לאה ג"כ רכות והיתה מבקשת רחמים שיתן הש"י לה זיוג הגון, ולפיכך מצד הרחמים הגיע לאה אל זה שנתן לה הבכורה, ובשביל הצניעות שהיתה ברחל, שמעלת הצניעות שהזרע בא ממקום פנימי נסתר קדוש ולפיכך ראויה היתה רחל לבכור שהבכור יש לו מעלת הזרע שהוא קודש. ותבין כי רחל שהיתה צנועה זכתה לבכור יוסף והוא נתברך עלי עין שאין העין שולט, גם נתברך בברכת וידגו לרוב בקרב הארץ מה דגים שבים אין העין שולט בהם אף זרעו של יוסף אין העין שולט בהם, וכל זה בשכר צניעות שהיה ברחל, ודברים אלו מופלגים ועמוקים בחכמה מאוד: מהר"ל מפראג נתיבות עולם נתיב הצניעות פרק א

Because Leah was suitable to become Esau's wife, she was very anxious. Even though she didn't know this [on a conscious level, she only had a premonition], her *mazal* [guardian angel] was aware of this and her *mazal* was crying. That is why Leah's eyes were also weak. She would plead for Divine compassion that the Holy One would grant her a proper match. Therefore, because of Divine compassion, she was granted the first born son. But because of the modesty which Rachel possessed, as the quality of modesty produces seed that come from an inner and hidden holy spiritual source. Therefore Rachel was worthy of siring a first born, as the first born has the special quality of holiness. You should understand that Rachel, who was modest, merited to have Yosef become the *bechor*. He was blessed with the blessing, *alei ayin* (literally on the eye or fountain), which meant that the evil eye had not power over him. He was also blessed with the blessing, *vividgu larov bikerev ha'aretz* (literally - may they multiply like fish in the midst of the land), which implies that just as the eye has no power over the fish, so too will it have no power over the descendants of Yosef. All of this was a reward for the modesty of Rachel. These things are difficult to understand and extremely profound. **Maharal of Prague, Nesivos Olam, Nesiv Hatzinius Chapter 1**

III. Reuven

A.

וַיֵּרָא ד' כִּי שָׁנוּאָה לְאָה וַיִּפְתַּח אֶת רֶחֱמָהּ וְרַחֵל עֶקְרָה: וַתֵּהָרֵא לְאָה וַתֵּלֶד בֶּן וַתִּקְרָא שְׁמוֹ רְאוּבֵן כִּי אָמְרָה כִּי רָאָה ד' בְּעֵינַי כִּי עָתָה יֵאָהֲבֵנִי אִישִׁי. בראשית כט:לא-לב

And when the L-rd saw that Leah was hated, He opened her womb; but Rachel was barren. And Leah conceived, and bore a son, and she called his name Reuben; for she said, Surely the L-rd has looked upon my affliction; now therefore my husband will love me. **Genesis 29:31-32**

B.

ראובן אמר רבי אלעזר: אמרה לאה: ראו מה בין בני לבן חמל דאילו בן חמי, אף על גב דמדעתיה זבניה לבכירותיה, דכתיב (בראשית כ"ה) וימכר את בכרתו ליעקב, חזו מה כתיב ביה: (בראשית כ"ז) וישטם עשו את יעקב, וכתיב: (בראשית כ"ז) ויאמר הכי קרא שמו יעקב ויעקבני זה פעמים וגו'. ואילו בני, אף על גב דעל כרחיה שקליה יוסף לבכירותיה מניה, דכתיב: (דברי הימים א' ה') ובחללו יצועי אביו נתנה בכרתו לבני יוסף, אפילו הכי לא אקנא ביה, דכתיב: (בראשית ל"ז) וישמע ראובן ויצלהו מידם. ברכות ז':

Reuben. [What is the meaning of "Reuben"?] R. Eleazar said: Leah said: See the difference between my son and the son of my father-in-law. The son of my father-in-law voluntarily sold his birthright, for it is written: And he sold his birthright unto Jacob. And, nonetheless, behold, it is written of him (Gen. 27:41), "And Esau hated Jacob," and it is also written: "And he said, is not he rightly named Jacob? for he hath supplanted me these two times." (Ibid. 36) My son, however, although Joseph took his birthright from him against his will as it is written (Ibid. Chronicles I 5:1), "But, for as much as he defiled his father's couch, his birthright was given unto the sons of Joseph," – he was not jealous of him. For it is written (Gen. 37:21), "And Reuben heard it, and delivered him out of their hand." **Berachos 7b**

C.

וַיְהִי בְשֹׁכֵן יִשְׂרָאֵל בְּאֶרֶץ הַהוּא וַיֵּלֶךְ רְאוּבֵן וַיִּשְׁכַּב אֶת-בִּלְהָהּ פִּילְגֶשֶׁת אֲבִיו וַיִּשְׁמַע יִשְׂרָאֵל וַיְהִי בְנֵי יַעֲקֹב שְׁנַיִם עָשָׂר: בְּרֵאשִׁית לַחֹבֶב

And it came to pass, when Israel lived in that land, that Reuben went and lay with Bilhah his father's concubine; and Israel heard it. Now the sons of Jacob were twelve. **Genesis 35:22**

D.

(1) רְאוּבֵן בְּכֹרִי אֶתָּה כַּחַי וְרֵאשִׁית אוֹנֵי יְתָר שְׂאֵת וַיְתָר עֹז: פָּחַז כַּמִּים אֶל תּוֹתֵר פִּי עָלִית מְשַׁכְּבֵי אֲבִיךָ אֶז חֲלַלְתָּ יְצוּעֵי עָלָה: בְּרֵאשִׁית מַט: ג-ד

Reuben, you are my firstborn, my might, and the beginning of my strength, the excellency of dignity, and the excellency of power; Unstable as water, you shall not excel; because you went up to your father's bed; then defiled you it; he went up to my couch. **Genesis 49:3-4**

(2) אמר רבי שמואל בר נחמני אמר רבי יונתן: כל האומר ראובן חטא אינו אלא טועה, שנאמר (בראשית לה) ויהיו בני יעקב שנים עשר מלמד שכולן שקולים כאחת. אלא מה אני מקיים (בראשית לה) וישכב את בלהה פילגש אביו מלמד שבלבל מצעו של אביו, ומעלה עליו הכתוב כאילו שכב עמה. תניא, רבי שמעון בן אלעזר אומר: מוצל אותו צדיק מאותו עון, ולא בא מעשה זה לידו. אפשר עתיד זרעו לעמוד על הר עיבל ולומר (דברים כז) ארור שכב עם אשת אביו ויבא חטא זה לידו? אלא מה אני מקיים וישכב את בלהה פילגש אביו עלבון אמו תבע. אמר: אם אחות אמי היתה צרה לאמי, שפחת אחות אמי תהא צרה לאמי? עמד ובלבל את מצעה. אחרים אומרים: שתי מצעות בלבל, אחת של שכינה ואחת של אביו. והיינו דכתיב (בראשית מט) אז חללת יצועי עלה (אל תקרי יצועי אלא יצועיי). כתנאי, פחז כמים אל תותר רבי אליעזר אומר: פזתה חבתה זלתה. רבי יהושע אומר: פסעתה על דת, חטאת, זנית. רבן גמליאל אומר: פיללתה, חלתה, זרחה תפלתך. אמר רבן גמליאל: עדיין צריכין אנו למודעי רבי אלעזר המודעי אומר: הפוך את התיבה ודורשה: זעזעתה, הרתעתה, פרחתה

חטא ממך. רבא אמר, ואמרי לה רבי ירמיה בר אבא: זכרת עונשו של דבר, חלית עצמך חולי גדול, פירשת מלחטוא. שבת נה:

Shmuel b. Nahman said in R. Yonathan's name: Whoever maintains that Reuben sinned is merely making an error, for it is said, "Now the sons of Jacob were twelve," (Genesis 35:22). This teaches us that they were all equal. Then how do I interpret, and he lay with Bilhah his father's concubine? (ibid.) This teaches that [since] he transposed his father's couch, (placing it into Leah's tent) Scripture imputes [blame] to him as though he had lain with her. It was taught, R. Shimeon b. Eleazar said: That righteous man was saved from that sin and that deed did not come to his hand. Is it possible that his seed was destined to stand on Mount Ebal and proclaim, Cursed be he that lieth with his father's wife, yet this sin should come to his hand? But how do I interpret, and he lay with Bilhah his father's concubine? He resented his mother's humiliation. Said he, If my mother's sister was a rival to my mother, shall the bondmaid of my mother's sister be a rival to my mother? [Thereupon] he arose and transposed her couch. Others say, He transposed two couches, one of the Shechinah and the other of his father. Thus it is written, "Then thou defiledst, my couch on which [the Shechinah] went up." (Gen. 49:4) This is dependent on Tannaim. "Unstable [**Pahaz**] as water, you shall not excel:" R. Eliezer interpreted: You were hasty [**Paztah**], you were guilty [**Havtah**] you were disgraced [**Zaltah**]. R. Yehoshua interpreted: You overstepped [**Pasatah**] the law, you sinned [**Hatatha**], you acted immorally [**Zanitha**]. R. Gamaliel interpreted: You meditated [**Pillaltah**], you supplicated [**Haltah**], your prayer shone forth [**Zarhah**]. Said R. Gamaliel, We still need [the interpretation of] the Modiite. R. Eleazar the Modiite said, Reverse the word and interpret it: Thou didst tremble [**Zi'az'atha**], thou didst recoil [**Halitha**], your sin fled [**Parhah**] from you. Rava, others state, R. Jeremiah b. Abba, interpreted: You remembered [**Zakarta**] the penalty of the crime, thou wast [grievously] sick [**Halitha**], you separated yourself [**Pirashta**] from sinning. **Shabbos 55b**

(3) מלאה קטרת שבאותו זמן היה ראובן בעל תשובה ולובש שק ומתענה ומתפלל לפני הקב"ה שימחול לו על עון מעשה בלהה והתפלה משולה לקטרת. מדרש במדבר רבה יג:יז

[One golden spoon of ten shekels,] full of incense. (Numbers 7:33) For at that time, Reuven was a penitent (*baal teshuva*). He wore sack cloth, fasted and prayed before the Holy One, blessed be He, that He forgive him for the sin regarding Bilhah. Prayer is compared to incense. **Midrash Bamidbar Rabbah 13:17**

E.

(1) יְחִי רְאוּבֵן וְאַל יָמָת וְיִהְיֶה מִתְּיוֹ מִסְפָּר: דברים לג:

Let Reuben live, and not die; and let not his men be few (or alternatively: let their men be counted). **Deuteronomy 33:6**

(2) יתפלל עליו שלא יגרום חטאו והכעס הגדול אשר כעס עליו אביו בחללו יצועיו להכרית שמו מישראל וזה כענין שנאמר שם (שם לה כב) וילך ראובן וישכב את בלהה פילגש אביו וישמע ישראל ויהיו בני יעקב שנים עשר, כי הודיע שלא יצא בחטאו מן המספר, וכן פירש רש"י: . . . ויש מפרשים כי הברכה הזאת על כבוש הארץ, יאמר שיחיה ראובן בעברם חלוצים למלחמה לפני בני ישראל, והטעם שיתגברו ולא ינוצחו, כטעם ועל חרבך תחיה (בראשית כז מ), ואל ימות, שלא יפלו מהם במלחמה, ויהי מתיו מספר, שיחזרו לאהליהם במספרם ולא יפקד מהם איש, וכן בברכת גד חבירו הזכיר זה הענין והפירוש הזה קרוב, אבל הראשון נכון יותר בעיני, כי ברכת משה כדרך אשר הזכיר יעקב וכענין ההוא: רמב"ן שם

[Moshe] prayed on his behalf that [Reuven's] sin and the great anger that his father had on his account for having defiled his couch shouldn't cause his name to be blotted out from Israel. This is similar to that which is written (Gen. 35:22), "Reuben went and lay with Bilhah his father's concubine; and Israel heard it. Now the sons of Jacob were twelve." [Scripture] informed us that [Reuven] was not excluded from the enumeration [of Yaakov's sons]. Rashi also explained this in the same manner. . . . There are those who explain that this blessing refers to the conquest of the land. [Accordingly, Scripture] is saying that Reuven shall remain alive (survive) when they pass before their brethren armed for war. The sense of the verse is that they shall overcome and not be defeated, similar to the verse (Gen. 27:40), "You (Esau) shall live (be successful) through your sword." [The expression,] "and not die," [is a prayer] that none of them should fall in war. [The expression,] "let their men be counted," means that they should return to their tents without losing a man. Similarly, regarding the blessing of Gad, his fellow [tribe] such a subject is mentioned with a similar interpretation. The first explanation, however, seems to me more correct, for Moshe blessed them in the same manner that they were mentioned by Yaakov and with the same intention. **Ramban ibid.**

3) ולפי זה נראה שנתכפר לו מעשה בלהה לענין שלא יכרת וימות בו לעולם, אבל לא נתכפר לו לגמרי שהרי עתיד הוא להענש עליו בכלל עשרה הרוגי מלכות שחטאו במכירת יוסף: וע"ד הקבלה יחי ראובן ואל ימות, הזכיר יחי על חיי העולם הבא, ואל ימות שלא ישוב משם עוד בגוף למות מיתה שניה, וזהו שתרגם אונקלוס ע"ה ומותא תנינא לא ימות, וגלה לנו בזה כי הנשמות מתגלגלות לשוב בגוף אחר שקבלו שכרם ועונשם בגן עדן או בגיהנם, וזה ידוע ומקובל כי כשם ששמות העולם חוזרות ומתגלגלות כן הנשמה אחר שקבלה שכרה בגן עדן או עונשה בגיהנם הנה היא חוזרת אחר זמן בגוף לקבל הראוי לה במדה כנגד מדה, והגלגול הזה נקרא אצל רז"ל תחיית המתים, הוא שאמרו בתחלת מסכת תענית, בשלמא תחיית המתים כל יומא ויומא זמנא הוא אלא גשמים כל יומא ויומא זמניה הוא. ותמצא בירושלמי (ישעיה כב) אם יכופר העון הזה לכם עד תמותון זו מיתה שניה, וכן תרגם יונתן אם ישתבק חובא הדין לכוון עד דתמותון מותא תנינא, ולזה כוון אונקלוס והרחיב באור בלשון שאמר לחיי עלמא ומותא תניינא לא ימות, כוון לומר כי משה התפלל על השבט שיזכה לחיות חיי עד ולא ישוב משם עוד בגוף למות מיתה שניה. רבינו בחיי שם

According to this, it would seem that he was granted atonement for the incident with Bilhah to the extent that he would not be cut off and die forever. He was not atoned completely, however, for he was destined to be punished for it as part of the ten martyrs who sinned with the sale of Yosef. According to the Kabbalah, the [phrase,] "Let Reuben live, and not die," is referring to the world to come. "And not die," [means] that he shall not return again from [the other world] to be reborn in a body to die a second death. This is what Onkelos, of blessed memory, translates, "He shall not die a second death." With this he revealed to us that the souls transmigrate (recycle) and return to another body, after they received their reward or punishment in *Gan Eden* or *Gehinnom*. This is known and accepted. Just as the *Shemittos* of the world (the seven thousand year cycle) repeats itself, so too does the soul, after it receives its reward in *Gan Eden* or its punishment in *Gehinnom* does it return after a time to the body to receive its fitting due, measure for measure. This recycling is referred to by our Rabbis, of blessed memory, as *techiyas hamaysim* (resurrection of the dead). This is what is meant at the beginning of the tractate Taanis, "It is quite in order to make mention of the resurrection of the dead [all the year round], since any day may be its time." In the Talmud Yerushalmi we find [the following interpretation of the verse, " (Isaiah 22:14), "Surely this iniquity shall not be purged from you till you die . . ." "This is referring to a second death." Similarly, the Targum Yonason [translates that verse,] "If this iniquity will be forgiven until you die a second death." This is what Onkelos had in mind and he expanded his explanation by saying, "eternal life" and "a second death he shall not die."

He intended to say that Moshe prayed on behalf of the tribe that they merit to live forever and need not return to a body to die a second death. **Rabbainu Bachya, ibid.**

F.

ומקנה | רב היה לבני ראובן ולבני גד עצום מאד ויראו את ארץ יעזר ואת ארץ גלעד והנה המקום מקום מקנה: ויבאו בני גד ובני ראובן ויאמרו אל משה ואל אלעזר הכהן ואל נשיאי העדה לאמר: עטרות ודיבן ויעזר ונמרה וחשבון ואלעלה ושכם ונבו ובען: הארץ אשר הכה ד' לפני עדת ישראל ארץ מקנה הוא ולעבדיך מקנה: ויאמרו אם מצאנו חן בעיניך יתן את הארץ הזאת לעבדיך לאחזה אל תעברנו את הירדן: במדבר לבא-ה

And the sons of Reuben and the sons of Gad had a very great multitude of cattle; and when they saw the land of Jazer, and the land of Gilead, that, behold, the place was a place for cattle; The sons of Gad and the sons of Reuben came and spoke to Moses, and to Eleazar the priest, and to the princes of the congregation, saying, Ataroth, and Dibon, and Jazer, and Nimrah, and Heshbon, and Elealeh, and Shebam, and Nebo, and Beon, The country which the L-rd struck before the congregation of Israel, is a land for cattle, and your servants have cattle; Therefore, said they, if we have found grace in your sight, let this land be given to your servants for a possession, and bring us not over the Jordan. **Numbers 32:1-5**

IV. Shimon and Levi

A.

ויהי ביום השלישי בהיותם כאבים ויקחו שני בני יעקב שמעון ולוי אחי דינה איש חרב ויבאו על העיר בטח ויהרגו כל זכר: ואת-חמור ואת שכם בנו הרגו לפי חרב ויקחו את דינה מבית שכם ויצאו: בני יעקב באו על החללים ויבזו העיר אשר טמאו אחותם: את צאנם ואת בקרם ואת-חמריהם ואת אשר בעיר ואת אשר בשדה לקחו: ואת כל חילם ואת כל טפם ואת נשיהם שבו ויבזו ואת כל אשר בבית: ויאמר יעקב אל שמעון ואל לוי עכרתם אתי להכאישני בישב הארץ בפנעני ובפרזי ואני מתי מספר ונאספו עלי והכונני ונשמדתי אני וביתי: ויאמרו הכזונה יעשה את אחותנו: בראשית לד:כה-לא

And it came to pass on the third day, when they were sore, that two of the sons of Jacob, Simeon and Levi, Dinah's brothers, took each man his sword, and came upon the city boldly, and slew all the males. And they slew Hamor and Shechem his son with the edge of the sword, and took Dinah out of Shechem's house, and went out. The sons of Jacob came upon the slain, and plundered the city, because they had defiled their sister. They took their sheep, and their oxen, and their donkeys, and that which was in the city, and that which was in the field, And all their wealth, and all their little ones, and their wives took they captive, and carried off all that was in the houses. And Jacob said to Simeon and Levi, You have brought trouble on me to make me odious among the inhabitants of the land, among the Canaanites and the Perizzites; and I being few in number, they shall gather together against me, and slay me; and I shall be destroyed, I and my house. And they said, Should he deal with our sister as with a harlot? **Genesis 34:25-31**

B.

(1) שמעון ולוי אחים כלי חמס מכרתיהם: בסדם אל תבא נפשי בקהלם אל תחד כבדי כי באפם הרגו איש וברצנם עקרו שור: ארור אפם כי עז ועברתם כי קשתה אחלקם ביעקב ואפיצם בישראל: בראשית מט:ה-ז

Simeon and Levi are brothers; instruments of cruelty are their swords. O my soul, do not come into their council; to their assembly, let my honor not be united; for in their anger they slew a

man, and in their wanton will they lamed an ox. Cursed be their anger, for it was fierce; and their wrath, for it was cruel; I will divide them in Jacob, and scatter them in Israel. **Genesis 49:5-7**

(2) אחלקם ביעקב. אפרידם זה מזה, שלא יהא לוי במנין השבטים, והרי הם חלוקים. דבר אחר, אין לך עניים וסופרים ומלמדי תינוקות אלא משמעון, כדי שיהיו נפוצים, ושבתו של לוי עשאו מחזור על הגרנות לתרומות ולמעשרות, נתן לו תפוצתו פ דרך כבוד: רש"י שם

I will divide them in Jacob: I shall separate one from the other, so that Levi will not be numbered among the tribes; and consequently they are divided. Another interpretation: There are no poor men, scribes, or teachers of children save of Shimons's tribe, so that they should be scattered. And [concerning] the tribe of Levi, [Yaakov] made him to go around to the granaries for the heave-offerings (t'rumah) and the tithes. He assigned his dispersion with [greater] respect. **Rashi, ibid.**

C.

בכושרות (תהלים סח:ז) בזכות הכשרים שהיו בהם יצאו ומי היו הכשרים שהיו בהם אלא זה שבטו של לוי שאע"פ שהיו ישראל עובדי עבודת כוכבים במצרים שבטו של לוי היו עובדין להקב"ה ומלין עצמן לפיכך משה מקלסן בסוף מיתתו שנאמר (דברים לג) כי שמרו אמרתך ובריתך ינצורו היו בזכות הכשרים שבהם יצאו ישראל ממצרים. מדרש במדבר רבה ג:ו

G-d . . . leads out the prisoners to prosperity (through the righteous) - b'koshros. (Psalms 68:7): Through the merit of the righteous (*k'sheirim*) amongst them, did they leave [Egypt]. Who were the righteous amongst them? These were the [members of the] tribe of Levi. Even though Israel worshipped strange gods (idols) while they were in Egypt, the tribe of Levi [only] served the Holy One, blessed be He, and performed circumcision upon themselves. That is why Moshe praised them at the end of his life, as he was about to die, as it says (Deut. 33:9), “. . . for they have observed Your word, and kept Your covenant.” Thus it was because of the merit of the righteous amongst them that Israel left Egypt. **Midrash BaMidbar Rabbah 3:6**

D.

וּלְלוֹי אָמַר תְּמִיד וְאוֹרִיךְ לְאִישׁ חֲסִידְךָ אֲשֶׁר נִסִּיתוּ בְּמִסָּה תְּרִיבָהוּ עַל מִי מְרִיבָהוּ: הָאֵמַר לְאָבִיו וּלְאִמּוֹ לֹא רָאִיתִיו וְאֵת אָחָיו לֹא הִכִּיר וְאֵת בְּנוֹ לֹא יָדַע כִּי שָׁמְרוּ אִמְרֹתֶיךָ וּבְרִיתֶיךָ יִנְצְרוּ: יוֹרוּ מִשְׁפָּטֶיךָ לְיַעֲקֹב וְתוֹרֹתֶיךָ לְיִשְׂרָאֵל שִׁימוּ קְטוֹרֶה בְּאַפֶּךָ וְכִלִּיל עַל מִזְבְּחֶךָ: בְּרַךְ ד' חִילוֹ וּפְעַל יָדָיו תִּרְצֶה מִחַץ מִתְּנַיִם קָמְיוֹ וּמִשְׁנֵאָיו מִן יְקוּמוֹן: דְּבָרִים לִג-ח-יא

And of Levi he said, Let your Thummim and your Urim be with your pious one, whom you did test at Massah, and with whom you fought at the waters of Meribah; Who said to his father and to his mother, I have not seen him; nor did he acknowledge his brothers, nor knew his own children; for they have observed Your word, and kept Your covenant. They shall teach Jacob Your judgments, and Israel Your Torah; they shall put incense before You, and whole burnt sacrifice upon Your altar. Bless, L-rd, his substance, and accept the work of his hands; strike through the loins of those who rise against him, and of those who hate him, that they rise not again. **Deuteronomy 33:8-11**

E.

וַיֵּשֶׁב יִשְׂרָאֵל בְּשֵׁטִים וַיַּחַל הָעַם לְזִנוֹת אֶל בָּנוֹת מוֹאָב: וַתִּקְרְאוּן לָעַם לְזִבְחֵי אֱלֹהֵיהֶן וַיֹּאכְל הָעַם וַיִּשְׁתַּחֲווּ לְאֱלֹהֵיהֶן: וַיִּצְמַד יִשְׂרָאֵל לְבַעַל פְּעוֹר וַיַּחַר אֵף ד' בְּיִשְׂרָאֵל: וַיֹּאמֶר ד' אֵל מֹשֶׁה קַח אֶת כָּל רְאֵשֵׁי הָעַם וְהוֹקַע אוֹתָם לְד' נֶגֶד הַשָּׁמַיִם וַיֵּשֶׁב חֲרוֹן אֵף ד' מִיִּשְׂרָאֵל: וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֵל שְׁפֹטֵי יִשְׂרָאֵל הֲרֹגוּ אִישׁ אֶנְשָׁיו הַנִּצְמָדִים לְבַעַל פְּעוֹר: וְהִנֵּה אִישׁ מִבְּנֵי יִשְׂרָאֵל בָּא וַיִּקְרַב אֶל אָחָיו אֶת הַמַּדְיָנִית

לְעֵינֵי מֹשֶׁה וְלְעֵינֵי כָּל עַדְת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְהָמָּה בָּכִים פָּתַח אֹהֶל מוֹעֵד: וַיֵּרָא פִּינְחָס בֶּן אֱלֵעָזָר בֶּן אֶהֱרֹן הַכֹּהֵן וַיִּקָּם מִתּוֹךְ הָעֵדָה וַיִּקַּח רֶמֶח בְּיָדוֹ: וַיָּבֹא אַחֵר אִישׁ יִשְׂרָאֵל אֶל הַקְּבֵה וַיִּדְקַר אֶת שְׁנֵיהֶם אֶת אִישׁ יִשְׂרָאֵל וְאֶת הָאִשָּׁה אֶל קְבֵתָהּ וַתַּעֲצֹר הַמַּגֵּפָה מֵעַל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל: וַיְהִיו הַמֵּתִים בַּמַּגֵּפָה אַרְבָּעָה וָעֶשְׂרִים אָלֶף: וַיְדַבֵּר ד' אֶל מֹשֶׁה לֵּאמֹר: פִּינְחָס בֶּן אֱלֵעָזָר בֶּן אֶהֱרֹן הַכֹּהֵן הֵשִׁיב אֶת חַמְתִּי מֵעַל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּקַנְאוֹ אֶת קַנְאוֹתֵי בְּתוּכֶם וְלֹא כָלִיתִי אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּקַנְאוֹתַי: לָכֵן אֲמַר הַנְּנִי נֹתֵן לּוֹ אֶת בְּרִיתִי שְׁלוֹ: וְהָיְתָה לוֹ וּלְזֵרְעוֹ אַחֲרָיו בְּרִית כְּהֹנֵת עוֹלָם תַּחַת אֲשֶׁר קָנָא לָא-לֵהִיו וַיִּכְפֹּר עַל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל: וְשֵׁם אִישׁ יִשְׂרָאֵל הַמָּכָה אֲשֶׁר הִכָּה אֶת הַמְּדִינִית זִמְרִי בֶּן סְלוּא נְשִׂיא בֵּית אָב לְשִׁמְעוֹנִי: וְשֵׁם הָאִשָּׁה הַמָּכָה הַמְּדִינִית כְּזִבִּי בַת צוּר רֹאשׁ אֲמוֹת בֵּית אָב בְּמִדְיָן הוּא: בַּמְּדַבֵּר כַּה־א-טו

And Israel stayed in Shittim, and the people began to commit harlotry with the daughters of Moab. And they called the people to the sacrifices of their gods; and the people ate, and bowed down to their gods. And Israel attached himself to Baal-Peor; and the anger of the L-rd was kindled against Israel. And the L-rd said to Moses, Take all the chiefs of the people, and hang them up before the L-rd in the sun, that the fierce anger of the L-rd may be turned away from Israel. And Moses said to the judges of Israel, Slay you every one his men who were attached to Baal-Peor. And, behold, one of the people of Israel came and brought to his brothers a Midianite woman in the sight of Moses, and in the sight of all the congregation of the people of Israel, who were weeping before the door of the Tent of Meeting. And when Phinehas, the son of Eleazar, the son of Aaron the priest, saw it, he rose up from among the congregation, and took a javelin in his hand; And he went after the man of Israel into the tent, and thrust both of them through, the man of Israel, and the woman through her belly. So the plague ceased from the people of Israel. And those who died in the plague were twenty four thousand. And the L-rd spoke to Moses, saying, Phinehas, the son of Eleazar, the son of Aaron the priest, has turned My anger away from the people of Israel, while he was zealous for My sake among them, that I consumed not the people of Israel in My jealousy. Therefore say, Behold, I give to him my covenant of peace; And he shall have it, and his seed after him, the covenant of an everlasting priesthood; because he was zealous for his G-d, and made an atonement for the people of Israel. **And the name of the Israelite who was slain, who was slain with the Midianite woman, was Zimri, the son of Salu, a prince of a father's house among the Simeonites.** And the name of the Midianite woman who was slain was Cozbi, the daughter of Zur; he was chief over the people of a father's house in Midian. **Numbers 25:1-15**

V. Yehudah

A.

יְהוּדָה אַתָּה יְהוּדָה יִדְוֹךְ אַחֲיֶךָ יִדְךָ בְּעַרְףְּ אִיבֶיךָ יִשְׁתַּחֲוּוּ לְךָ בְּנֵי אָבִיךָ: גִּוּר אַרְיֵה יְהוּדָה מְטָרְךָ בְּנֵי עֲלִיתָ כָּרַע רֶבֶץ כְּאַרְיֵה וּכְלָבִיא מִי יִקְיָמְנוּ: לֹא יִסּוּר שְׁכֶט מִיְהוּדָה וּמַחֲקֵק מִבֵּין רַגְלָיו עַד כִּי יָבֹא שִׁילָה וְלוֹ יִקְהַת עַמִּים: אֶסְרִי לְגַפְּן עִירָה וְלִשְׂרָקָה בְּנֵי אֶתְנוֹ כַּכֶּסֶם בֵּינָן לְבָשׁוּ וּבָדָם עֲנָבִים סוֹתָה: חֲכָלִילֵי עֵינַיִם מֵיָיִן וּלְכֵן שְׁנַיִם מַחְלָב: בְּרֹאשִׁית מִט-ח-יב

Judah, you are he whom your brothers shall praise; your hand shall be in the neck of your enemies; your father's children shall bow down in your presence. Judah is a lion's whelp; from the prey, my son, you are gone up; he stooped down, he crouched as a lion, and as an old lion; who shall rouse him up? The staff shall not depart from Judah, nor the scepter from between his feet, until Shiloh come; and to him shall the obedience (gathering) of the people be. Binding his foal to the vine, and his donkey's colt to the choice vine; he washed his garments in wine, and his clothes in the blood of grapes;. His eyes shall be red with wine, and his teeth white with milk. **Genesis 49:8-12**

B.

(1) ידך בערף איביך ישתחוו וגו'. יש גבור מנצח על אויביו אבל אינו יכול להנהיג מלוכה בקרב אחיו. ויש להיפך. אבל יהודה הוא גבור וידו בערף אויביו וגם ראוי למלוכה להנהיגם בשלו' ובמישור עד אשר ישתחוו לך בני איבך ע"כ יודוך אחיך: העמק דבר, שם

Your hand shall be in the neck of your enemies; your father's children shall bow down in your presence: There is a warrior who can defeat his enemies but doesn't possess the ability to lead a kingdom amongst his brethren. And there are those who are just the opposite. Yehudah, however, was a warrior whose hand was on the neck of his enemies but was also fit to lead them in harmony and righteousness, so much so that the children of his father [naturally] bowed down to him. For that reason, **"Your brothers will praise you."** Haamek Davar, *ibid*.

(2) גור אריה יהודה. יש הרבה טורפים בעולם כמו נמר ודוב ועוד. אבל לארי יש סגולה מיוחדת אם רואה אדם שנושא צלם א-להים נחת הוא מלפניו ושב לאחרו. לזה המשיל את יהודה לגור אריה. שאע"ג שהוא גבור מ"מ מטרף בני עלית. וכבר ביארנו לעיל מ"ה ט"ז בהר"ד. דבני הוא כנוי על אדם המעלה. ואמר יעקב שבחו של יהודה דאפי' בעת שברצונו להרוג איזה איש מ"מ כשמגיע לאדם שהוא "בני" עולה ממנו ומשקיט רוחו וזהו גבורה לכבוש את יצרו ורצונו: העמק דבר, שם

Judah is a lion's whelp: There are many kinds of predators in the world, such as a leopard, bear, and others. The lion, however, has a special characteristic. When it sees a person that bears G-d's image, it becomes subdued in his presence and backs away. Because of this feature, did [Yaakov] compare him to a lion whelp. Even though he was powerful, nonetheless, **"from the prey, my son, you are gone up."** We have already explained above in Chapter 45:16 in the "Herchav Davar" that the term, "my son," is referring to a person who has achieved lofty spiritual heights. Yaakov's praise of Yehudah was that even when he desires to kill a specific person, when he encounters a person who is "my son," he removes himself (goes up) from him and calms his emotions. This is true strength, the ability to suppress one's inclinations and desires. Haamek Davar, *ibid*.

(3) כרע רבץ כאריה וכלביא מי יקימנו. יש ארי אצטדין שטורף לדעת מנהיגו מ"מ כשמעמידים אותו נגד מי שיש עליו צלם א-להים אזי כורע ורובץ. אע"ג שמנהיגו בא להקימו לטורף אבל הוא אינו קם ואינו זע ממקומו. כך אם המושל ביהודה מסכים לחוס על בני אפי' יועציו מפתים ומעוררים אותו להרגו מ"מ אין איש מעבירו ע"ד. ועצם נבואה זו נאמרה על דוד עם שאול ושמעי שחס דוד על מעלתם ולא הועילו אנשיו אבישי ושארי יועציו לעשות להם רעה. וקם דוד ע"ד כארי וכלביא: העמק דבר, שם

He stooped down, he crouched as a lion, and as an old lion; who shall rouse him up?: There is a lion [that fights in the gladiatorial exhibitions] in a stadium, that wounds [or kills] at the behest of its trainers. Nevertheless, when they are placed opposite someone who bears the image of G-d, they stoop down and crouch. Even though their trainer may come and raise them up in order to attack, they still will not rise or move from their place. So too is the ruler over Yehudah. He is ready to spare "my son" even though his advisors try to persuade him and incite him to kill him. Nonetheless, no man can change his mind. This prophecy was stated in regards to David with Shaul and Shimi, whom David spared, because of their special qualities despite the urgings of his men, Avishai, and his other advisors to do evil to them. David stood by his convictions like a lion. Haamek Davar, *ibid*.

4) לא יסור שבט מיהודה ומחקה מבין רגליו. ידוע מה שדרשו חז"ל בסנהדרין ד"ה שבט זה ריש גולה שבבבל שרודה את העם במקל. והוא שבט כמשמעו. ומחוקק אלו בני בניו של הלל שמלמדים תורה ברבים הביאור ע"ז דמחוקק משמעו המחדש חדושים בתורה ומחוקק בעיונו. וזה א"א כ"א באמצעות תלמידים כדאי' בתענית פ"א דאר"ח הרבה למדתי מרבתי כו' ומתלמידי יותר מכולם. והמשילו שם עוד כעץ קטן שמדליק את הגדול כך תלמיד מסייע להרב לעמוד על עיקרי ההלכה. והפי' מבין רגליו. היינו מבין רגליו של המחוקק (וכן פי' הספורנו לפי דרכו) ומשום שהי' המנהג לפנים שהרב הי' יושב על הספסל והתלמידים דנים לפניו על הקרקע כדאיתא בב"מ דפ"ד דכי הוו יתבי כו' יתבי קמייהו ראב"ש ורבי ארעא מקשו ומפרקו. ובסנהדרין די"ז ב' דן לפניהם בקרקע. וא"כ התלמידים ישבו בין רגליו של הרב וזהו הביאור שלא יסור מיהודה מחוקק מבין רגליו היינו ראשי ישיבות שלומדים תורה עם תלמידים היושבים בין רגליהם: העמק דבר, שם

The staff - *sheivet* - shall not depart from Judah, nor the scepter - *mechokeik* - (interpreter of law) from between his feet: That which our Sages, of blessed memory, expounded on this verse is well known, i.e. "staff" is referring to the Exilarch in Babylon who dominated over the people with his staff [which represents his power and ability to punish]. This is the simple meaning of "staff" - *sheivet*. *Mechokeik* is referring to the descendants of Hillel who publicly taught Torah. This explanation is based upon the fact that "*mechokeik*" is someone who has new insights into the Torah and formulates laws based upon his research. This is impossible [to attain] without students as stated in the first chapter of Taanis (7a), "R. Hanina said: I have learnt much from my teachers, and from my colleagues more than from my teachers, but from my disciples more than from them all." In addition, [the Talmud] *ibid.* makes the analogy that just as a small tree may set on fire a bigger tree so too it is with scholars, the student helps the master grasp the essential truth of the *halacha* (law). The explanation of the phrase, "from between his feet," is from in between the feet of the *mechokeik* (scholar), for the custom in antiquity was that the master would sit on a bench and the students would discuss the issues before him while sitting on the ground, as it is stated Bava Metzia 84b. "When Rabban Simeon b. Gamaliel and R. Joshua b. Karhah sat on benches, R. Eleazar son of R. Simeon and Rabbi sat in front of them on the ground, raising objections and answering them." . . . **Haamek Davar, *ibid.***

עד כי יבא שילה. מלך המשיח שהמלוכה שלו, וכן תרגמו אונקלוס. ומדרש אגדה, שילו, שי לו שנאמר יובילו שי למורא (תהלים עו:יב.). ולו יקחת עמים. אסיפת העמים. רש"י שם

Until Shiloh come: [This is referring to] Messiah, the King, for the Kingdom is his. This is how Onkelos renders it. According to the Aggadic interpretation, the word Shilo, is made up of two words, *Shiy* [which means "presents"] and *Lo* [which means, "to him"], as it is stated (Psalms 76:12), "Let them bring presents (*shiy*) unto Him (*lo*) that is to be feared." **And unto him shall the obedience (gathering) - *yikas* - of the peoples be:** The word *yikas* means gathering. **Rashi, *ibid.***

VI. Issachar and Zebulun

A.

וַיִּלְךָ רְאוּבֵן בְּיָמֵי קְצִיר חֲטִים וַיִּמְצָא דוּדָאִים בַּשָּׂדֶה וַיָּבֵא אֹתָם אֶל לֵאָה אִמּוֹ וַתֹּאמֶר רָחֵל אֵל לֵאָה תֵּנִי נָא לִי מְדוּדָאִי בְּנֵי: וַתֹּאמֶר לָהּ הֲמַעַט קָחְתְּךָ אֶת אִישִׁי וְלָקַחְתְּ גַם אֶת דוּדָאִי בְּנֵי וַתֹּאמֶר רָחֵל לָכֵן יִשְׁכַּב עִמָּךְ הַלַּיְלָה תַּחַת דוּדָאִי בְּנֵי וַיָּבֵא יַעֲקֹב מִן הַשָּׂדֶה בָּעָרֶב וַתֵּצֵא לֵאָה לְקָרְאָתוֹ וַתֹּאמֶר אֵלַי תָּבוֹא כִּי שָׁכַר שְׂכָרְתִּיךָ בְּדוּדָאִי בְּנֵי וַיִּשְׁכַּב עִמָּה בַּלַּיְלָה הוּא: וַיִּשְׁמַע אֶל-לֵאָה וַתֵּהָרֵ וַתֵּלֶד לְיַעֲקֹב בֶּן חַמִּישִׁי: וַתֹּאמֶר לֵאָה נָתַן אֶל-לֵאָה שְׂכָרִי אֲשֶׁר נָתַתִּי שְׂפָחְתִּי לְאִישִׁי וַתִּקְרָא שְׁמוֹ יִשְׂשָׁכָר: בְּרֵאשִׁית לִיד-יח

And Reuben went in the days of wheat harvest, and found mandrakes in the field, and brought them to his mother Leah. Then Rachel said to Leah, Give me, I beg you, of your son's mandrakes. And she said to her, Is it a small matter that you have taken my husband? and would you take away my son's mandrakes also? And Rachel said, Therefore he shall lie with you to night for your son's mandrakes. And Jacob came from the field in the evening, and Leah went out to meet him, and said, You must come in to me; for I have hired you with my son's mandrakes. And he lay with her that night. And G-d listened to Leah, and she conceived, and bore Jacob the fifth son. And Leah said, God has given me my hire, because I have given my maid to my husband; and she called his name Issachar. **Genesis 30:14-18**

B.

בני חצופה, אינני? והאמר רבי שמואל בר נחמני אמר רבי יונתן: כל אדם שאשתו תובעתו - הויין לו בנים שאפילו בדורו של משה רבינו לא היו כמותם, שנאמר: (דברים א) הבו לכם אנשים חכמים ונבונים, וכתוב: ואקח את ראשי שבטיכם ולא כתיב נבונים, וכתוב: (בראשית מט) יששכר חמור גרם, וכתוב: (דברי הימים א' יב) מבני יששכר יודעי בינה לעתים ההיא דמרציא ארצויי. נדרים כ:

[The children born of a] brazen woman [who openly demands her conjugal rights will be spiritually flawed. The Talmud questions this:] But that is not so: for did not R. Shmuel b. Nahmani say in the name of R. Yonasan: One who is summoned to his marital duty by his wife will beget children such as were not to be found even in the generation of Moses? For it is said, "Take you wise men, and understanding [and known among your tribes, and I will make them rulers over you];" (Deut. 1:13) and it is written (ibid. 1:15), "So I took the chiefs of your tribes, wise men and known," but "understanding" is not mentioned. But it is also written (Gen. 49:14), "Issachar is a large-boned donkey," whilst elsewhere it is written (Chronicles I 12:33), "And of the children of Issachar, which were men that had understanding of the titles?" [- It is virtuous] only when the wife shows that she is desirous of [her husband] but the husband is the one who ultimately requests conjugal relations. **Nedarim 20b**

C.

1) יִשְׁשַׁכָּר חָמֹר גָּרָם רִבֵּץ בֵּין הַמְּשֻׁפְתִּים: וַיֵּרָא מְנַחֵה כִּי טוֹב וְאֵת הָאָרֶץ כִּי נְעִמָה וַיֵּט שִׁכְמוֹ לְסִבְלַ וַיְהִי לְמַסַּע עֲבָד: בְּרֵאשִׁית מַטִּיָּד

Issachar is a strong (boned) donkey crouching down between two burdens (borders); And he saw that resting was good, and that the land was pleasant; and bowed his shoulder to bear, and became a servant to tribute. **Genesis 49:14-15**

2) יִשְׁשַׁכָּר חָמֹר גָּרָם. חָמֹר בַּעַל עֲצָמוֹת, סוֹבֵל עוֹל תּוֹרָה כַּחֲמֹר חֲזָק שֶׁמְטַעֲנִין אוֹתוֹ מִשָּׂא כְּבֹד: רִבֵּץ בֵּין הַמְּשֻׁפְתִּים. כַּחֲמֹר הַמְּהַלֵּךְ בַּיּוֹם וּבַלַּיְלָה וְאֵין לוֹ לֵינָה בַּבַּיִת, וְכִשְׁהוּא רוֹצֵה לְנוּחַ, רוֹבֵץ בֵּין הַתְּחוּמִין בַּתְּחוּמֵי הַעֵיִרוֹת שֶׁהוֹלִיךְ שָׁם פֶּרֶקֶמְטִיא: וַיֵּרָא מְנוּחָה כִּי טוֹב. רָאָה לְחַלְקוֹ אֶרֶץ מְבוֹרֶכֶת וְטוֹבָה לְהוֹצִיא פִירוֹת: וַיֵּט שִׁכְמוֹ לְסִבְלַ. עוֹל תּוֹרָה: וַיְהִי. לְכָל אַחִיו יִשְׂרָאֵל: לְמַסַּע עֲבָד. לְפָסוֹק לְהֵם הוֹרָאוֹת שֶׁל תּוֹרָה וְסִדְרֵי עֲבוּרֵין, שֶׁנֶּאֱמַר וּמִבְנֵי יִשְׁשַׁכָּר יוֹדְעֵי בֵינָה לְעֵתִים לְדַעַת מָה יַעֲשֶׂה יִשְׂרָאֵל רֵאשִׁיָּהֶם מֵאַתִּים (דְּבָרֵי הַיָּמִים-א יב, לג.), מֵאַתִּים רֵאשִׁי סְנֵהֲדָאוֹת הָעַמִּיד, וְכָל אַחֵיהֶם עַל פִּיהֶם: רֵשׁ"י שָׁם

Issachar is a strong (boned) donkey: A donkey possessing [strong] bones bearing the yoke of Torah, as a strong donkey upon which is loaded a heavy burden. **Crouching down between borders:** As a donkey that journeys by day and by night and has no lodging in a house, and when it desires to rest it lies down between the borders (המשפטים) at the borders of the cities whither it brings wares. **And he saw that resting was good:** He saw as his portion a land blessed and favorable to bring forth produce. **And bowed his shoulder to bear:** the yoke of Torah. **And he became:** to all his brethren of Israel. **And became a servant to tribute:** to adjudge for them the teachings of the Torah and the order of the fixing of leap years as it is stated, (I Chronicles 12:33) “And of the children of Issachar, men that had understanding of the times to know what Israel ought to do; the heads of them were two hundred,” two hundred heads of the Sanhedrin did (Issachar) produce, and all their brethren (followed) their decisions. **Rashi, ibid.**

(3) יששכר חמור גרם – ע"ד הפשט המשיל שבט יששכר לחמור חזק בעל עצמות שהבשר מועט בו כן היו בני יששכר זכי החומר דלי בשר סובלי עול תורה כחמור שמטעינין אותו למשוי. רובץ בין המשפטים – כחמור הרובץ ומהלך ביום ובלילה ואין לו לינה בבית וכשהוא רובץ בין תחומי העיירות: רבינו בחיי, שם

Issachar is a strong (boned) donkey: According to the simple explanation of the text, [Scripture] compares Issachar to a boney but strong donkey possessing comparatively little flesh. In a similar vein, the descendants of Issachar were thin of flesh and bore the yoke of Torah, like a donkey upon which one places a [heavy] burden. **Crouching down between borders:** As a donkey that crouches and journeys by day and by night and has no lodging in a house, and when it desires to rest, it lies down between the borders (המשפטים) at the borders of the cities. **Rabbainu Bachya, ibid.**

D.

יששכר חמור גרם כשם שהחמור טוען את המשא כך יששכר טוען את התורה רובץ בין המשפטים אלו התלמידים שיושבים בארץ לפני חכמים שנאמר (תהלים סח) אם תשכבון בין שפתים וירא מנוחה כי טוב זו תורה דכתיב (משלי ד) כי לקח טוב נתתי לכם ויהי למס עובד מהו מס זו הלכה שהיו טועים בה היו מבקשים מידם וכן הוא אומר (שופטים ה) בעמק שלח ברגליו בעומקה של הלכה: מדרש בראשית רבה צ"ט

Issachar is a strong (boned) donkey: Just as the donkey carries the burden, so too Issachar carries the [burden] of Torah. **Crouching down between borders:** This refers to the students who sit on the ground in front of the Sages, as it says (Psalms: 68:14), “Though you lie among the sheep folds (borders) [you shall shine like the wings of a dove covered with silver, and her pinions with yellow gold].” **And he saw that resting was good:** This refers to the Torah, as it is written (Proverbs 4:2), “For I give you good doctrine, do not forsake my Torah.” **And became a servant to tribute:** What is the nature of this tribute? [The other tribes] would seek them out to solve [complex] *halachic* (legal) problems, areas in which the [other tribes] were prone to err. Similarly, it is written (Judges 5:15), “[And the princes of Issachar were with Deborah; Issachar, and also Barak;] into the valley they rushed forth, at his feet.” It is referring to the valley (i.e. the depths) of *halacha*. **Midrash Bereishis Rabbah 99:9**

E.

רובץ בין המשפתים אלו התלמידים שלו שמרביצין תורה בארץ ישראל לפני חכמים שנאמר אם תשכבון בין שפתים כנפי יונה נחפה בכסף וגו' (תהלים סח) וירא מנוחה זו תורה שנא' (ירמיה מה) יגעתי באנחתי ומנוחה לא מצאתי כי טוב זו תורה שנאמר (משלי ד) כי לקח טוב נתתי לכם ויט שכמו לסבול עולה של תורה ויהי למס עובד מס זו הלכה כשהיו טועין היו שואלין ומבקשין מידן שנא' (שופטים ה) ושרי ביששכר עם דבורה ויששכר כן ברק בעמק בעומקה של הלכה שלח ברגליו: מדרש תנחומא פרשת ויהי פרק יא

Crouching between the borders: This refers to his students who spread Torah through Eretz Yisrael before the Sages, as it says (Psalms 68:14), "Though you lie among the sheep folds (borders) [you shall shine like the wings of a dove covered with silver, and her pinions with yellow gold]." **And he saw that resting:** This refers to the Torah, as it says (Jeremiah 45:3), "I am weary in my sighing, and I find no rest." **Was good:** This refers to the Torah, as it is written (Proverbs 4:2), "For I give you good doctrine, do not forsake my Torah." **And bowed his shoulder to bear:** the yoke of Torah. **And he became:** to all his brethren of Israel. **And became a servant to tribute:** Tribute refers to *halacha* (laws). [When the other tribes] would err, they would ask them and seek them out, as it is written (Judges 5:15), "And the princes of Issachar were with Deborah; Issachar, and also Barak; into the valley they rushed forth, at his feet." **Midrash Tanchuma Parshas Vayechi, Perek 11**

F.

זבולון לחוף וגומר (בראשית מט יג). שעושה ספינות ופורש והולך ובא ומספיק לשבטו של יששכר שהן עוסקין בתורה שנאמר יששכר חמור גרם רובץ בין המשפתים. וירא מנוחה כי טוב וגומר (בראשית מט יד וטו). שיגע בתורה שנאמר ומבני יששכר יודעי בינה לעתים [ראשיהם מאתים וכל אחיהם על פיהם] (דה"א יב לג) מלמד שעמדו מאתים סנהדרין משבטו של יששכר כל אלו בכחו של זבולון שיוצא במים ומביא להן שנאמר שמח זבולון בצאתך ויששכר באהליך (דברים לג יח). מדרש אגדת בראשית פרק פג

Zebulun shall live at the haven of the sea; and he shall be for an haven of ships; and his border shall be to Sidon. (Gen. 49:13): They would fashion ships and travel by sea and support the tribe of Yissachar who would be involved in Torah study . . . All of this was accomplished through the power of Zebulun who departed by sea and brought them [their support] as it says (Deuteronomy 33:18), "And of Zebulun he said, Rejoice, Zebulun, in your going out; and, Issachar, in your tents." **Midrash Agadas Bereishis Perek 83**

VII. Joseph

A.

אֵלֶּה | תְּלֻדֹת יַעֲקֹב יוֹסֵף בֶּן שִׁבְעַ עֶשְׂרֵה שָׁנָה הָיָה רָעָה אֶת אָחִיו בְּצָאן וְהוּא נָעַר אֶת בְּנֵי בְלָהָה וְאֶת בְּנֵי זְלֶפְחָה נְשֵׁי אָבִיו וַיָּבֵא יוֹסֵף אֶת דְּבַתָּם רָעָה אֶל אָבִיהֶם: וַיִּשְׂרָאֵל אֶהָב אֶת יוֹסֵף מִכָּל בְּנָיו כִּי בֶן זִקְנִים הוּא לוֹ וַעֲשֶׂה לוֹ כְּתֻנֹת פָּסִים: בְּרֵאשִׁית לז:ב-ג

These are the generations of Jacob. Joseph, being seventeen years old, was feeding the flock with his brothers; and the lad was with the sons of Bilhah, and with the sons of Zilpah, his father's wives; and Joseph brought to his father their evil report. Now Israel loved Joseph more than all his children, because he was the son of his old age; and he made him a coat with long sleeves. **Genesis 37:2-3**

B.

(1) מדרש אגדה דורש, תלה הכתוב תולדות יעקב ביוסף, מפני כמה דברים, אחת, שכל עצמו של יעקב לא עבד אצל לבן אלא ברחל, ושהיה זיו איקונין של יוסף דומה לו, וכל מה שאירע ליעקב אירע ליוסף, זה נשטם וזה נשטם, זה אחיו מבקש להרגו וזה אחיו מבקשים להרגו, וכן הרבה כבראשית רבה (פד, ו.). . . . בן זקנים. שנולד לו לעת זקנתו. ואונקלוס תרגם. בר חכים הוא ליה, כל מה שלמד משם ועבר מסר לו. דבר אחר, שהיה זיו איקונין שלו דומה לו: רש"י שם

The Aggada interprets this passage in the following manner: Scripture ascribes the generations of Yaakov to Yosef for many reasons. One is that the entire being of Yaakov worked for Lavan only for Rachel. Also that the radiance of the visage of Yosef was similar to that of Yaakov. Also, whatever happened to Yaakov, happened to Yosef. The former was hated and the latter was hated. The former's brother sought to kill him and the latter's brethren sought to kill him. There are many other such similarities cited in the Midrash Bereishis Rabbah 84:6. . . . **The son of his old age - ben zekunim:** For he was born to him in the time of his old age. But Onkelos translates *ben zekunim*: He was a wise son to him. - Whatever Yaakov learned from Shem and Ever, he transmitted to him. Another interpretation: The radiation of his visage was similar to his. **Rashi, ibid.**

(2) שופריה דיעקב אבינו מעין שופריה דאדם הראשון. בבא מציעא פד.

[The beauty of] our Father Jacob was a reflection of Adam's [beauty]. **Bava Metzia 84a**

C.

(1) בֵּן פֶּתַת יוֹסֵף בֶּן פֶּתַת עָלֵי עֵינַי בְּנוֹת צְעֵדָה עָלֵי שׁוֹר: וַיִּמְרְרוּהוּ וְרָבוּ וַיִּשְׁטְמֵהוּ בְּעָלֵי חֲצִיִּים: וַתֵּשֶׁב בְּאֵיתָן קִשְׁתּוֹ וַיִּפְּזוּ זְרָעֵי יָדָיו מִיַּדֵּי אָבִיר יַעֲקֹב מִשֵּׁם רַעָה אֶבֶן יִשְׂרָאֵל: מֵאֶל־אָבִיךָ וַיַּעֲזָרְךָ וְאֵת־שֵׁדִי וַיְבַרְכֶךָ בְּרַכְתָּ שָׁמַיִם מֵעַל בְּרַכְתָּ תְּהוֹם רַבְּצַת תַּחַת בְּרַכְתָּ שְׂדֵיִם וְרַחֵם: בְּרַכְתָּ אָבִיךָ גָּבְרוּ עַל בְּרַכְתָּ הוֹרֵי עַד תֵּאֲוֹת גְּבַעַת עוֹלָם תִּהְיֶינָה לְרֹאשׁ יוֹסֵף וְלִקְדָּקֵד נְזִיר אֲחִיו: בְּרִאשִׁית מִטֵּי־כֹב־כּוֹ

Joseph is a fruitful bough, a fruitful bough by a well; whose branches run over the wall; The archers fiercely attacked him, and shot at him, and hated him; But his bow abode in strength, and the arms of his hands were made strong by the hands of the mighty G-d of Jacob; from there is the shepherd, the stone of Israel; By the G-d of your father, who shall help you; and by the Al-mighty, who shall bless you with blessings of heaven above, blessings of the deep that lies under, blessings of the breasts, and of the womb; The blessings of your father have prevailed above the blessings of my progenitors to the utmost bound of the everlasting hills; they shall be on the head of Joseph, and on the crown of the head of him who was separate from his brothers. **Genesis 49:22-26**

(2) וַלְיוֹסֵף אָמַר מִבְּרַכְתָּ ד' אֲרִצּוּ מִמֶּגֶד שָׁמַיִם מְטָל וּמִתְהוֹם רַבְּצַת תַּחַת: וּמִמֶּגֶד תְּבוֹאֵת שְׁמֶשׁ וּמִמֶּגֶד גְּרֵשׁ יְרַחֵם: וּמִרֹאשׁ הַרְרֵי קָדָם וּמִמֶּגֶד גְּבַעוֹת עוֹלָם: וּמִמֶּגֶד אֲרָץ וּמִלְאָה וּרְצוֹן שְׁכֵנֵי סְנֵה תְּבוֹאֵתָה לְרֹאשׁ יוֹסֵף וְלִקְדָּקֵד נְזִיר אֲחִיו: בְּכוֹר שׁוֹרוֹ הָדָר לוֹ וְקַרְנֵי רֹאֵם קַרְנֵי בָהֶם עַמִּים יִנְגַח יִחְדּוּ אֲפָסֵי אֲרָץ וְהֵם רַבְבוֹת אֲפָרִים וְהֵם אֲלֵפֵי מְנַשֶּׁה: דְּבָרִים לְגִיג־יז

And of Joseph he said, Blessed of the L-rd be his land, for the precious things of heaven, for the dew, and for the deep that crouches beneath, And for the precious fruits brought forth by the sun, and for the precious things put forth by the moon, And for the chief things of the ancient mountains, and for the precious things of the lasting hills, And for the precious things of the

earth and its fullness, and for the good will of Him who lived in the bush; let the blessing come upon the head of Joseph, and upon the top of the head of him who was separated from his brothers. The firstling of his herd, grandeur is his, and his horns are like the horns of a wild ox; with them he shall push the people together to the ends of the earth; and they are the ten thousands of Ephraim, and they are the thousands of Manasseh. **Deuteronomy 33:13-17**

VIII. Benjamin

A.

תנו רבנן: שבעה לא שלט בהן רמה ותולעה, ואלו הן: אברהם, יצחק ויעקב, משה, אהרן ומרים, ובנימין בן יעקב. אברהם, יצחק ויעקב, דכתיב [בהו:]: בכל, מכל, כל משה, אהרן ומרים, דכתיב [בהו:]: ע"פ ד' בנימין בן יעקב, דכתיב: (דברים ל"ג) ולבנימין אמר ידיד ד' ישכון לבטח עליו. וי"א: אף דוד, דכתיב: (תהלים ט"ז) אף בשרי ישכון לבטח. ואידך? ההוא רחמי הוא דקא בעי. תנו רבנן: ארבעה מתו בעטיו של נחש, ואלו הן: בנימין בן יעקב, ועמרם אבי משה, וישי אבי דוד, וכלאב בן דוד. **בבא בתרא יז.**

Our Rabbis taught: There were seven over whom the worms had no dominion, namely, Abraham, Isaac and Jacob, Moses, Aaron and Miriam, and Benjamin son of Jacob. Abraham, Isaac and Jacob [we know] because it is written of them, "in all, of all, all." Moses, Aaron and Miriam because it is written in connection with them, By the mouth of the L-rd. Benjamin son of Jacob, because it is written in connection with him, And to Benjamin he said, The beloved of the L-rd, he shall dwell thereon in safety. Some say that David also [is included], since it is written of him, My flesh also shall dwell [in the grave] in safety. The other, however, explains this to mean that he is praying for mercy. Our Rabbis taught: Four died through the counsel of the serpent, namely, Benjamin son of Jacob, Amram the father of Moses, Jesse the father of David, and Kilab the son of David. **Bava Basra 17a**

B.

לְבַנְיָמִן אָמַר יְדִיד ד' יִשְׁכֵּן לְבִטָּח עָלָיו חֲפָף עָלָיו כָּל הַיּוֹם וּבֵין כְּתִפָּיו שָׁכֵן: בְּרֵאשִׁית לְגַיִב

And of Benjamin he said, The beloved of the L-rd shall live in safety by him; and the L-rd shall cover him all the day long, and He shall live between his shoulders. **Bereishis 33:12**

C.

אמר רבי לוי: דבר זה מסורת בידינו מאבותינו: מקום ארון אינו מן המדה. תניא נמי הכי: ארון שעשה משה יש לו עשר אמות לכל רוח, וכתוב (מלכים א' ו') ולפני הדביר עשרים אמה ארך, וכתוב כנף הכרוב האחד עשר אמות וכנף הכרוב האחד עשר אמות, ארון גופיה היכא הוה קאי? אלא לאו שמע מינה: בנס היה עומד. מגילה י:

R. Levi further said: We have a tradition from our ancestors that the ark took up no room. It has been taught to the same effect: The ark which Moses made had round it an [empty] space of ten cubits on every side. Now it is written (Kings I 6:20), "And in front of the Sanctuary was twenty cubits in length [and twenty cubits in breadth], and it is also written (ibid. 6:24-25), "And the wing of the one cherub was ten cubits and the wing of the other cherub was ten cubits." Where then was the ark itself? We must therefore conclude that it stood by a miracle [without occupying any room]. **Megilah 10b**

IX. The Children of the Concubines: Dan, Naftali, Gad, and Asher

A.

דָּן יִדִּין עַמּוֹ כְּאַחַד שְׁבֵטֵי יִשְׂרָאֵל: יְהִי דָן נֶחֱשׁ עַלֵּי דְרֹךְ שְׁפִיפֵן עַלֵּי אֲרֶחַ הַנֶּשֶׁף עֶקְבֵי סוּס וַיִּפֹּל רֹכְבוֹ
 אַחֲזֹר: לִישׁוּעָתֶךָ קִוִּיתִי ד': גָּד גְּדוּד יִגְדֹּדְנוּ וְהוּא יִגְדֵּ עֶקֶב: מֵאֲשֶׁר שְׁמְנָה לְחָמוֹ וְהוּא יִתֵּן מִעֲדָנָי
 מְלֶךְ: נַפְתָּלִי אֵילָה שְׁלַחָה הַנֶּתֶן אֲמָרֵי שֹׁפָר: בְּאִשִּׁית מִט:טז-כא

Dan shall judge his people, as one of the tribes of Israel. Dan shall be a serpent by the way, an adder in the path, that bites the horse heels, so that his rider shall fall backward. I have waited for Your salvation, O L-rd. Gad, a troop shall overcome him; but he shall overcome at the last. Out of Asher his bread shall be fat, and he shall yield royal dainties. Naphtali is a hind let loose; he gives goodly words. **Genesis 49:16-21**

B.

וּלְגַד אָמַר בְּרוּךְ מֵרַחֵב גֹּד כְּלָבִיא שֹׁכֵן וְטָרֵף זְרוּעַ אֵף קִדְקֵד: וַיִּרְא רְאִשִּׁית לוֹ כִּי שָׁם חִלְקֵת מְחַקֵּק
 סָפוּן וַיִּתֵּן רְאִשֵׁי עַם צִדְקַת ד' עָשָׂה וּמִשְׁפָּטָיו עִם יִשְׂרָאֵל: וּלְדָן אָמַר דָּן גִּיּוֹר אֲרִיָּה יִזְנֵק מִן הַבְּשָׂן:
 וּלְנַפְתָּלִי אָמַר נַפְתָּלִי שְׂבַע רְצוֹן וּמְלֵא בְרַכְת ד' יָם וְדָרוֹם יִרְשֶׁה: וּלְאֲשֶׁר אָמַר בְּרוּךְ מִבְּנֵי אֲשֶׁר יְהִי
 רְצוֹי אֶחָיו וְטַבֵּל בְּשֶׁמֶן רִגְלוֹ: דְּבָרִים לֵג:כ-כד

And of Gad he said, Blessed be He who enlarges Gad; he lives as a lion, and tears the arm with the crown of the head. And he provided the first part for himself, because there, in a portion of the lawgiver, was he seated; and he came with the heads of the people, he executed the justice of the L-rd, and his judgments with Israel. And of Dan he said, Dan is a lion's cub; he shall leap from Bashan. And of Naphtali he said, O Naphtali, satisfied with favor, and full with the blessing of the L-rd; possess you the west and the south. And of Asher he said, Let Asher be blessed with children; let him be acceptable to his brothers, and let him dip his foot in oil. **Deuteronomy 33:20-24**